

SPORVOGN TIL BEGJÆR

av Tennessee Williams

Pris kr. 50,-

Teatersjef og ansvarlig utgiver: Kim Bjarke. Redaksjon: Margareta Magnus Myhre, Hanne Lise Rørstad, Rikke Elling Grønvold.

Grafisk formgivning: Solveig Jevanord. Foto: Gisle Bjørneby. Grafisk produksjon: Interface Media as.

Oslo Nye Teater tar forbehold om endringer i programmet.

KJÆRE PUBLIKUM

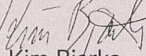
Tennessee Williams' skuespill fra 1948 om overklassekvinnen Blanche Dubois, som flytter inn hos sin søster Stella og den rå arbeiderklassemannen hennes Stanley Kowalski, har forlenget blitt en velkjent klassiker.

Sporvogn til begjær er et mørkt stykke som passer til en mørk tid. Her tenker jeg ikke på årstiden vår, men på samtiden vår. Vi har derfor løftet handlingen frem til dagens New Orleans, for å åpne stykket opp og la publikum få oppleve denne store amerikanske tragedien for første gang. I USA øker skillet mellom underklasse og overklasse. I dag kunne Stanley vært en krigsveteran fra Afghanistan – en amerikansk patriot – tilhørende en hvit arbeiderklasse som føler seg sviattet av staten, mens Blanche kunne representert en livsfjern overklasse som føler seg hevet over alle andre.

På tysk heter stykket *Endstation Sehnsucht* – «Endestasjon lengsel». Det er interessant! Den hvitkledde, skjøre skikkelsen Blanche Dubois har noe opphøyet over seg som gradvis blir tilsmusset og ødelagt i møte med virkelighetens realiteter. Hun stiger ned til bunnen av samfunnet og finner der sin endestasjon. Stanley tror på Den amerikanske drømmen, men sosial oppstigning er ikke lenger mulig for ham og den gruppen han tilhører – også han er ved endestasjonen. Tennessee Williams kalles ikke «tapernes poet» for ingenting.

Når Blanche til sist forlater stedet er det ikke bare hennes tragedie, men alles. Alle har tapt. Som Bob Dylan synger: «It is not dark yet, but it's getting there».

Velkommen inn i teatersalens mørke,

Kim Bjarke

teatersjef

SPORVOGN TIL BEGJÆR

av Tennessee Williams

Oversatt av Leif Helgeland
Bearbeidet av Kim Bjarke

Blanche Dubois	LINN SKÅBER
Stella Kowalski	STINE FEVIK
Stanley Kowalski	NILS JØRGEN KAALSTAD
Mitch	ANDREAS STOLTENBERG GRANERUD
Steve Hubbell	THOMAS BIPIN OLSEN
Eunice Hubbell	SOLVEIG ANDSNES
Pablo	KIM HELGE STRØMMEN
Ung dørselger	TARJEI SANDVIK MOE
Blomsterselger	SOLVEIG ANDSNES
Lege	SVEN TORE MAGNUSSEN
Sykepleier	CAROLINE NAVESTAD

Regi Kim Bjarke
Scenografi og kostymer Olav Myrvedt
Lysdesign Norunn Standal
Lyddesign og komponist Alf Lund Godbolt
Lyd Steffen Hofseth
Maskeansvarlig Birgit Haugå
Rekvisitører Adriana Garcia Peña og Lisa Whetmore
Dramaturger Marianne Sævig og Tone Johnsen
Inspisient Tina Elisabeth Johansen Aas
Sufflør Renate Rygh Pedersen

A STREETCAR NAMED DESIRE
by Tennessee WILLIAMS

A STREETCAR NAMED DESIRE presenteres etter avtale med
The University of the South, Sewanee, Tennessee

Teaterforlag: Nordiska ApS - København

PREMIERE OSLO NYE HOVEDSCENEN 31. JANUAR 2019

En stor takk til Hilde Kleven for jobb med manuset.

HÅRSBREDDEN MELLOM SEX OG VOLD

- Om Tennessee Williams og *En sporvogn til begjær*

Tekst: Inger Merete Hobbestad, journalist, litteraturviter og skribent

Da han var åtte år gammel, lenge før han skiftet fornavn til Tennessee og ble forfatter, flyttet lille Tom Williams til St. Louis, sammen med foreldrene, broren og søsteren. Året var 1919, og det var farens jobb som omreisende skoselger som tvang Williams-familien til å bryte opp fra den lille byen Clarksdale i Mississippi og dra til storbyen. Der måtte de klumpe seg sammen i en altfor trang leilighet, der barna ble holdt våkne av bakgårdskattene som ble revet ihjel av løshunder utenfor vinduene om natten. Faren var mye borte. Når han var hjemme, var han oppfarende og ubehagelig. Han drakk for mye, og gjorde narr av den feminine sønnen sin. Tennessee skulle senere fortelle at han husket at moren hylte hver gang hun hadde sex med faren. Følelsen av klaustrofobi, av sex og vold som eksisterer med en hårsbredd mellom seg, strømmer gjennom skuespillene som mange år senere skulle gjøre Williams til en av USAs viktigste dramatikere. Den koker gjennom det kanskje aller mest anerkjente skuespillet

Der ligger det en eim av dommedag i luften fra øyeblikket da Blanche Dubois setter den nette foten sin innenfor dørterskelen...

hans, *En sporvogn til begjær* fra 1947. Stykket er både et studium av kompliserte og selvdestruktive personligheter, som baler med sine selvbedrag, besettelser og undertrykte drifter, og et portrett av et USA der noe grunnleggende er i ferd med å forandre seg.

Der ligger det en eim av dommedag i luften fra øyeblikket da Blanche Dubois setter den nette foten sin innenfor dørterskelen hos søsteren Stella og hennes mann, Stanley Kowalski. Stella og Blanche vokste begge opp på en stor herregård utenfor New Orleans,

men Stella stakk hjemmefra for flere år siden. Hun søkte seg til noe helt annet enn hva hun var vokst opp med, og fant det i den rå Stanley. Stella begjærer ham så hun er nesten svimmel, og blir oppglødd snarere enn forskrekket når han utagerer og knuser ser-vise. Så dukker Blanche opp og trenger husly, men hun klarer ikke helt å redegjøre for hva som har skjedd med det storslagne barn-domshjemmet. Derimot har hun ingen problemer med å sette ord

Blanche er en av disse anspente skikkelsene som ustanselig forteller deg hvem de er, kanskje fordi de frykter at du vil se nærmere etter, og få et annet inntrykk av dem enn hva de intenst prøver å skape.

» på alt hun mener er problematisk med Stellas nye liv, i en lurvete og bråkete leilighet langt fra den standarden Blanche er vant til. Selv er hun for forfinet til å kunne leve med støyende mannfolkstemmer og lyspærer dinglende fra taket.

I alle fall er det dét hun selv insisterer på. Men hun insisterer litt for mye. Hun hevder at hun drikker nesten ingenting, men viser seg å drikke en god del mer enn ingenting. Blanche er en av disse anspente skikkelsene som ustanselig forteller deg hvem de er, kanskje fordi de frykter at du vil se nærmere etter, og få et annet inntrykk av dem enn hva de intenst prøver å skape.

I dette ligner Blanche på Tennessee Williams' egen mor, Edwina. Edwina var en veloppdragen prestedatter som havnet i et dårlig ekteskap, og som endte opp låst fast i et ekteskap med en mann som ikke bare var aggressiv og konstant utro, men som gjorde at hun raste nedover

den sosioøkonomiske rangstigen og levde store deler av livet i trange økonomiske kår som hun ikke på noen måte var utstyrt for å kunne håndtere.

Både den virkelige Edwina og den oppdiktede Blanche ville blitt oppdratt til å bli «southern belles», sørstats-skjønnheter. I de amerikanske sørstatene, som roste seg av å være et aristokratisk og tradisjonsrikt alternativ til det industrialiserte nord, var piker av god familie gjennom 1800-tallet forventet å være passive og behagelige. De skulle være velkledde og kokette, men ikke på en måte som gjorde at det kunne være et flimmer av tvil om jomfrueligheten deres; pyntelige prinsesser i borglignende hjem som mennene skulle varte opp og beskytte. Forskeren Kathryn Lee Seidel beskriver hvordan plantasjekulturen dyrket frem kvinner som undertrykte alle egenskaper som ikke kunne hjelpe dem å sikre seg en mann, og som følgelig ble ute av stand til å tolke menn som ikke forholdt seg

Blanche, dette spaltede produktet av en utdatert overklasse, kolliderer rett inn i Stanley Kowalski, en representant for den energiske arbeiderklassen.

» til den koden de var vokst opp med.

Men så taper sørstatene borgerkrigen, og så blir industrialiseringen gjennomgripende og økonomien knyttet til det dynamiske livet i byene. I den nye tiden er den rendyrkede sørstatsskjønheten nærmest ute av stand til å klare seg. Ingen har gitt henne verktøyene som skal til. I sine skuespill vender Williams stadig tilbake til den avblomstrede sørstatsskjønheten, hun som prøver å finne ut hva i all verden som skjedde, hvordan det kan ha seg at hun har fulgt alle regler og likevel ikke høstet gevinsten hun var lovet. Dessuten har hun undertrykket så mye lengsel og begjær at hun er blitt nevrotisk og ustabil. I tilfellet Blanche er det skapt en slags splittelse. Det er en kløft mellom den delen av henne som er seksuelt grådig, drikkfeldig og selvdestruktiv, og den delen av henne som fremdeles forlanger å bli respektert som ærbar og fornem frøken.

Blanche, dette spaltede produktet av en utdatert overklasse, kolliderer rett inn i Stanley Kowalski, en representant for den energiske arbeiderklassen. Hun synker nedover, han vil oppover. Og han har ikke tenkt å slå seg til ro med Blanches vage historier om at familiegodset er «tapt». De to blir snart

» snørt sammen i en intens maktkamp med et sterkt seksuelt drag og en underliggende trussel om noe voldelig. I denne kampen har de begge to forskjellige overtak og forskjellige former for underlegenhet. Stanley har den fysiske styrken, huset og ambisjonene, og, ikke minst: I motsetning til Stella sier han fra om at han er fullt klar over at Blanche slett ikke er den sarte overklasseblomsten hun forsøker å fremstå som. Blanche blir så akutt oppmerksom på ham som det er lett å bli på den du føler deg gjennomskuet av. Men om alt annet er rotet vekk, har hun fremdeles denne dannelsen, som hun sender mot svogeren i et tett, lett regn av små piler. Hun trekker frem den polske herkomst hans, kaller ham hånlige for «Stanislav», og gjør et nummer ut av manerene og referansene som hun og søsteren har, og som han aldri helt kan tilegne seg. Og hun får Stella til å begynne å se hvordan han er forskjellig fra dem. Mot denne formen for utdefinering kan Stanley virke maktesløs, men han skal finne andre måter å ta igjen på. Det hele ender, så klart, med forferdelse.

På en måte er *En sporvogn til begjær* en historie om en kvinne som ikke klarer å hindre sitt eget fall, eller sin egen isolasjon. Nettopp i

På en måte er En sporvogn til begjær en historie om en kvinne som ikke klarer å hindre sitt eget fall, eller sin egen isolasjon.

sine frenetiske anstrengelser for å være attråverdig blir Blanche uutholdelig; så selvopptatt at hun ikke egentlig enser andre, så opptatt av å overtale omgivelsene til å leve i en slags forgangen fantasiverden at hun saboterer enhver form for virkelig nærhet. Og så er det ikke helt så enkelt heller. Noe i Blanche klamrer seg fast, men det er også noe i henne, såvel som i søsteren, som vil

falle, som vil gi etter for alt det sanselige og utøylede som oppveksten har lært dem at de aldri må vise. Stanley synes å ha helt rett når han minner Stella om at han trakk henne ned fra de hvite søylene, og at hun elsket det. Tennessee Williams skulle selv leve i spenningen mellom det fornemme og det lugubre; han var preget

av morens formaninger om hva som var korrekt opptreden, og en oppvekst uten fysisk nærhet. Men mennene han forelsket seg i, og begjærte, var ofte røffe og upolerte, med noe farlig og utagerende ved seg.

På et tidspunkt skrev han om seg selv:

«Å kunne puste rolig – så skjønt! Å så skjønt det ville være å kunne eksistere helt uten denne utslitte gamle konstruksjonen av kjøtt – slikt et rot av urenhet og oppløsning – slikt et ynkelig rot. Men hvor er livet om ikke i denne ruinen».

FORTID TIL BEGJÆR

Tekst: Hallvard Notaker, forfatter og ph.d. med amerikansk og norsk politisk historie som felt.

Vel fremme hos søsteren Stella i New Orleans spør Blanche Dubois henne ut om ektemannen Stanley Kowalski. Hun undrer seg på om polakk ikke er «noe i retning av irsk?». Stella rekker knapt å skyte inn et «tja» før Blanche korrigerer seg selv: «Bare litt mindre – intellektuelt, kanskje.»

Stanleys etnisitet er kuriøs, nesten eksotisk for overklassen i Sørstatene. Men hans konflikt med Blanche Dubois i *Sporvogn til begjær* er alt annet enn et sidespor. Ved sine navn alene tar de opp i seg store spenninger i både Sørstatenes og USAs historie. Det plantasjearistokratiske og fransklingende står mot det polske som i 1940-årene var nær ensbetydende med arbeiderklasse og med en total

Den som vil forstå stykket som historie og kanskje som samtidskommentar, kan ikke se bort fra miksturen av etnisitet, klasse, hudfarge og identitet.

fremmedhet til sørstatssamfunnet Blanches familie har bygget hele sin identitet omkring.

Den som vil forstå stykket som historie og kanskje som samtidskommentar, kan ikke se bort fra miksturen av etnisitet, klasse, hudfarge og identitet. Virkelig vanskelig å sortere blir alt dette om vi lar blandingen virke over tid, gjennom tiår med økonomiske omveltninger, borgerrettskamp, industrivekst (og -fall!) og store skifter i hvilke innvandergrupper som er «nye» og hvilke som for-

svarer det bestående.

Når Blanche kaller Stanley «polakk», svarer han kontant at han er en hundre prosent amerikaner, «stolt som bare faen». Født og oppvokst i USA, soldat i andre verdenskrig. »

Han tenner når Blanche, neppe som den første, antyder at han hører til på utsiden.

I Trumps tid er ikke lenger Kowalskiene de uglesette nykommerne. De flagger med selvsagthet fra balkongene i Pennsylvania, Michigan, Illinois og New Jersey. Og der de for hundre år siden fikk etablerte amerikanere til å lengte tilbake til en tid før gatene begynte å summe av polsk, italiensk, litauisk og gresk, er de nå selv rammet av politisk nostalgi. Menneskene i skyggene snakker spansk og kommer fra Guatemala eller El Salvador – og er det ikke en turban bak til venstre i youtube-filmen der borte?

De sør- og østeuropeiske innvandrernes vei inn i det kjerneamerikanske begynte slik en del historikere ser det i soldatfellesskapet i Europa og Stillehavet. Der ble etniske skillelinjer mindre vesentlige, i alle fall om hudfargen var den samme. I 1960- og 70-årene vokste til og med en stolthet frem over besteforeldrenes opphav, mens stigmatiseringen av katolikker mistet styrke.

Det er ikke det samme som at motsetningene mellom eliter og andre forsvant. De økonomiske forskjellene skulle

komme til å øke i tiårene som fulgte. Og i møte med protestbevegelsene i det store sekstitallopspruddet lot mange hvite industriarbeidere seg mobilisere av Nixon og Reagan mot forløperne til de urbane kulturelitene mange forakter i dag.

Trump mobiliserer forakten for denne elitens tenkte grep om hva folk får si og tenke. Der Trumps tilhengere ser befriende direkte handling i møte med unnvikende utenom-snak, ser andre hærverk på sosiale koder som lar oss samarbeide uten konstant å stå i strupen på hverandre. Når går høflig og respektfull tilbakeholdenhet over i virkelighetsfjern fornektelse?

Få steder i USA har konfrontasjonen mellom folk og elite latt seg dyrke mer spektakulært av en politisk leder enn i Louisiana et drøyt tiår før *Sporvogn til begjær* ble skrevet. I mellomkrigstiden slo den autoritære erkepopulisten Huey Long seg opp og ble delstatens guvernør, senere senator, med diktatorisk makt og egen væpnet vaktstyrke. Long gikk mye lenger enn Trump både i omfordeling av ressurser og misbruk av makt, men bruken av fiendebilder som virkemiddel var beslektet. I 2016 skrev kommentatorene om

I Trumps tid er ikke lenger Kowalskiene de uglesette nykommerne. De flagger med selvsagthet fra balkongene i Pennsylvania, Michigan, Illinois og New Jersey.

» kapp i sammenlikninger av de to. Hvor langt Long kunne nådd som presidentkandidat i 1936, får vi aldri vite, for i 1935 ble han skutt og drept etter et møte i delstatsforsamlingen.

Stanley har åpenbart sett opp til ham, for når kvinnene i huset klager på at han spiser som en gris, slenger han serviset i gulvet og brøler: «Husk hva Huey Long sa - 'Hver mann er en konge!' Og jeg er konge her i huset!». Verken kvinner eller elitesnes forfinede oppførsel har rare legitimiteten for Stanley.

Sørstatselitenes verden lot til å være på vei ned og ut, både

pynten og produksjonssystemet. Elitefamiliene som dominerte USA kom nordfra og hadde bygget sin rikdom på jernbane, olje og banker. Men Sørstatene fikk et nytt oppsving da industrien i nordøst begynte å knirke og begrepet om rustbeltet tok feste. Fra 1960-årene lokket air condition og svakere fagforeninger enn i det velregulerte nord, inn industri som i sin tid hadde skapt velstand lenger nord. Det er sant at arbeidsplassene rant sørover, men ikke at alle forsvant over grensen til Mexico. Antallet hjem med jordgulv sank, folketallet steg og dermed regionens andel av Representantenes hus – og av valgmennene som avgjør presidentvalget.

Forakten kan gro blant trygge forstادمennesker som mistror gettoen, og den blomstrer hos industriarbeidere som ser politikere komme og gå ...

» På et par tiår gikk Sørstatene fra å være en bakevje til å dominere den nasjonale samtalen i en slik grad at forskere og journalister begynte å snakke om en «So-uthernization» av USA, ikke minst i 1990-årene, med Bill Clinton fra Arkansas og Newt Gingrich fra Georgia som sine partiers altoverskyggende lederskikkelser.

Velstandsveksten nådde ikke alle, og den utslettet ikke de kulturelle skillelinjene mellom livet i hovedhuset på Belle Reve-plantasjen og på gatehjørnet der Stella og Stanley leier. Den ene skuler fortsatt på den andre over togskindene, og noen ganger kommer en politisk leder som vet å sette ord på forakten som gjemmer seg i blikkene. Det nedsettende og altfor løstsittende begrepet om White Trash beskriver forakt for den fattigste delen av arbeiderklassen og en slags antakelse om at karrige livskår går hånd i hånd med elendig moral. Det er flere enn Blanche som kan føle seg skyldige i å ha tenkt slike tanker.

Forakten kan gro blant trygge forstادمennesker som mistror gettoen, og den blomstrer hos industriarbeidere som ser politikere komme og gå uten at de hindrer naturen i å ta tilbake det som var fabrikkområder i døgndrift da deres foreldre fikk råd til sitt eget hus. Til felles har de gjerne at de forklarer det som går galt med en annen gruppes moralske svikt.

Papirskjermen Blanche setter over lampen hjemme hos Stella og Stanley tolkes ofte som et forsøk på å dempe lyset fra de brutale sannhetene som har rammet henne og plantasjekulturen. En frase fra en annen sørstatsdikter, William Faulkner, vil siteres til

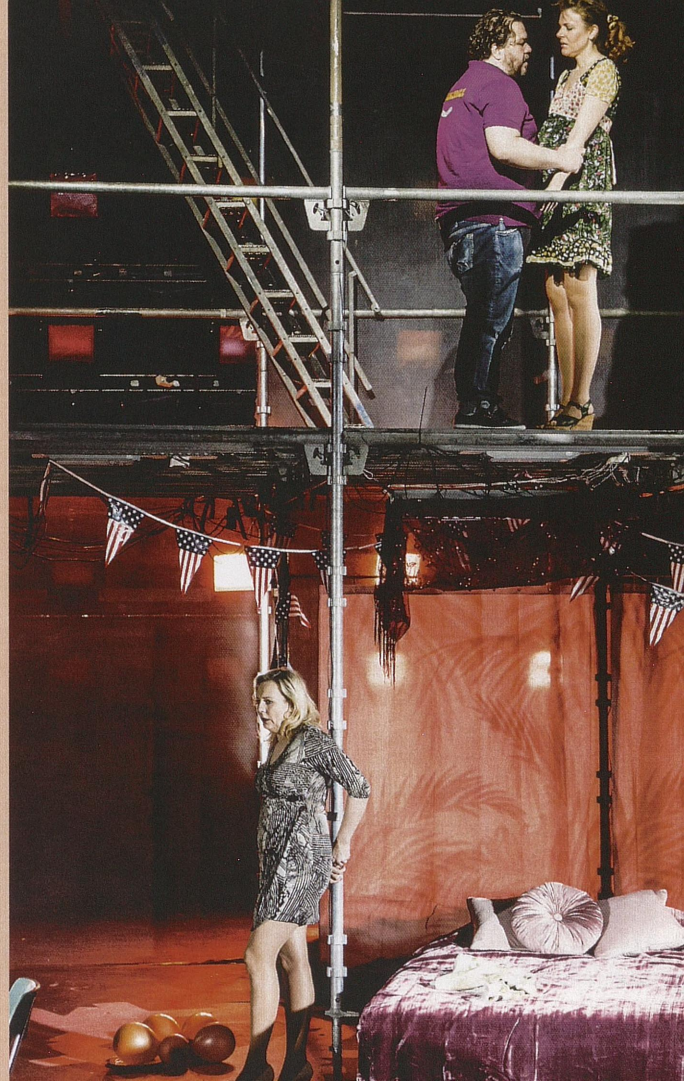

ingen lenger har hørt om Sørstatene: «Fortiden er aldri død. Den er ikke engang fortid.» 70 år senere er det fristende å si at papirskjermen fortsatt er med, men at det er Stanley, kanskje sammen med Blanche, som ikke vil se. Vevd av drømmer om fortiden sperrer den for utsyn til samtiden.

Ingen president kan snu den demografiske utviklingen der hvite amerikanere må innse at de lever i et land hvor verken de eller andre utgjør et flertall av befolkningen. Trump og andre nostalgikere kan tre papirskjermer rundt hele landet om de vil, men Midtvesten får ikke tilbake den industrien som løftet Kowalskiene langs samlebandet inn i selveide boliger med en Ford i oppkjørselen og lønninger garantert av sterke fagforeninger. Blanche får aldri tilbake det Stanley tar fra henne, hennes forfedre får aldri tilbake slavene og Sørstatene får aldri tilbake førkrigssamfunnet.

Samtidig nektes amerikanerne som slekter på slavene fortsatt anerkjennelse som likemenn av mange medborgere, statuer av mennene som kjempet for deres undertrykkelse troner fortsatt over gater og torg overalt i Sørstatene, og et sted langt inn i nordstatene kjører en mann som minner om Stanley Kowalski hjemover i sin gamle Ford F-150 pickup med et sørstatsflagg på støtfangeren mens han lurer på hvor fortiden ble av. ●

TENNESSEE WILLIAMS

Tekst: Hanne Lise Rørstad

Amerikansk dramatiker, født 26. mars 1911 i Columbus, Mississippi, død 25. februar 1983 i New York – 71 år gammel.

Het opprinnelig Thomas Lanier Williams. Tok senere kunstnernavnet «Tennessee»; opprinnelig et kallenavn fra studiedagene. Begynte å skrive allerede som barn og ble oppmuntret av moren som ga han en skrivemaskin da han var 13. Williams fikk et essay på trykk allerede som 16-åring, da han kom på tredje plass i en skrivekonkurranse for et magasin. Fattet for alvor interesse for å skrive skuespill på universitetet, og skrev også mens han måtte arbeide på skofabrikk i de harde 30-årene. Da arbeidet hans ble satt opp av frie teatergrupper, ble han oppmuntret til å ta fatt på «dramatic writing» ved University of Iowa, hvor han tok en BA i engelsk i 1938. Senere studerte han ved the Dramatic Workshop i New York. Vant en pris i 1939 for *American Blues*.

Gjennombruddet kom med *Glassmenasjeriet (The Glass Menagerie)* i 1944, som gikk videre til New York og Broadway og vant pris for sesongens beste stykke. Hans neste suksess ble *Sporvogn til begjær (A Streetcar Named Desire)* i 1947, som skaffet han Pulitzerprisen for drama.

Elia Kazan regisserte urpremieren av *Sporvogn til begjær* på Broadway med Marlon Brando som *Stanley Kowalski* og i London gjorde Laurence Olivier den med Vivien Leigh som *Blanche DuBois*. Da Kazan regisserte filmatiseringen i 1951, ble den besatt med skuespillere fra New York- og Londonoppsettningene, og både Vivien Leigh (*Blanche*), Kim Hunter (*Stella*) og Karl Malden (*Mitch*) vant Oscar for sine rolletolkninger. Her hjemme var Nationaltheatret i 1949 blant de første norske teatrene til å sette opp *En sporvogn til begjær*, og Aase Bye som *Blanche* høstet Kritikerprisen for rollen.

I 1953 kom stykket *Camino Real* og i 1955 *Katt på hett blikktak (Cat on a Hot Tin Roof)*, som skaffet Williams nok en Pulitzerpris. Det ble filmatisert i 1958 »

» med bl.a. Elizabeth Taylor og Paul Newman i hovedroller. Film ble det også av Williams' stykke fra 1961, *Iguanatten* (*The Night of the Iguana*), med Richard Burton og Ava Gardner i ledende roller.

Andre kjente stykker av Tennessee Williams er bl.a. *Summer and Smoke* (1948), *The Rose Tattoo* (1950), *Suddenly Last Summer* (1958) og *Sweet Bird of Youth* (1959).

En rekke av Tennessee Williams' stykker ble satt opp på Broadway etter at han gjorde suksess som dramatiker. I sine produktive år reiste han mye og bodde ulike steder i USA og Europa for å skaffe seg inspirasjon, bl.a. i Roma hvor han fikk et nært vennskap med den italienske skuespilleren Anna Magnani, som ble en inspirasjonskilde. Williams og partneren Frank Merlo, hadde et langvarig forhold og Merlo fungerte også som manager og assistent. Etter Merlos død slet Williams med depresjon, i tillegg til at han i perioder henga seg til alkohol- og medikamentmisbruk.

Tennessee Williams var aktiv som dramatiker fra tredvetallet og frem til sin død, men opplevde ikke like stor suksess med sine senere stykker. Sørstatene, hvor han ble født, står sentralt i verkene hans. De er også inspirert av hans egen dysfunksjonelle familie, med foreldre som hadde opplevd fall på klasestigen, en temperamentsfull far som drakk og rakket ned på sin «pinglete» sønn, søsteren Rose som ble innlagt på psykiatrisk institusjon og senere ble lobotomert, broren Dakin og moren Edwina. Han skal ha hatt et nært forhold til sine besteforeldre og også til sin institusjonaliserte søster Rose, som

han beholdt kontakten med gjennom hele livet.

Williams skrev en rekke skuespill og også filmmanus, romaner, noveller, essayer og dikt. I 1975 utga han selvbiografien *Memoirs*. I årenes løp mottok han en rekke priser og utmerkelser. Tennessee Williams regnes blant forrige århundres største dramatikere og hovedverken hans – som for lengst er klassikere – spilles verden over. ●

TENNESSEE WILLIAMS PÅ OSLO NYE TEATER:

- 2019 *Sporvogn til begjær* (*A streetcar named desire*)
- 1999 *Ville engler* (*Orfeus descending*)
- 1992 *En sporvogn til begjær* (*A streetcar named desire*): med bl.a. Per Frisch (*Stanley*), Unni Evjen (*Blanche*), Anne Krigsvoll (*Stella*), Ingar Helge Gimle/Hans Petter Meirik (*Mitch*), regi Bjørn Sæter.
- 1986 *Glassmenasjeriet* (*The glass menagerie*)
- 1969 *Du deilige ungdom* (*Sweet bird of youth*)
- 1959 *Drammen om Orfeus* (*Orfeus descending*)
- 1953 *Forbudt område* (*This property is condemned*)

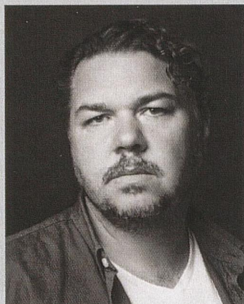
Linn Skåber

Utdannet ved Statens Teaterhøgskole og Westdals reklameskole. Debuterte på Oslo Nye i 1997 i tittelrollen i *Mirandolina*. Frilanser siden 2001. Har medvirket i teater, show, revyer (Lompelandslaget bl.a.), film og TV. Fast paneldeltaker i *Nytt på nytt* 2007–13. Sto bak manus og spilte hovedrollen i NRK-seriene *Hjerte til hjerte 1 & 2* (Gullruten-vinner). Vært tekstforfatter for bl.a. TV-seriene *Willy Nilsen*. Utga nylig den kritikerroste boken *Til ungdommen*. Priser: bl.a. Leonardstatuetten, Gullruten, Komiprisen for rollen i Oslo Nyes *Utlendingen*. Tidligere gjestet oss som Martha i *Hvem er redd for Virginia Woolf?*, monologen *Pietà* og *Scener fra et ekteskap* mfl.

Stine Fevik

Skuespillerutdannet ved HiNT (bachelor). Har arbeidet ved Trøndelag Teater (2016–18), Nord-Trøndelag Teater, Black Box Teater, Dramatikkers hus, Festspillene i Bergen m.m. Oppsetninger i utvalg: tittelrollen Hedda Gabler, Gina Ekdahl (*Vildanden*), Mor Ubu (*Ubu*), Grusjenka (*Brødrene Karamasov*), *Doppler*, *Meteor*. Heddanominert for rollen i *Apokalypse da* (Black Box Teater). Har turnert med den selvskevne monologen *Jeg ser munnen din bevege seg opp og ned*. Spilte Yndis i Oslo Nyes *Snøfall* i høst.

Nils Jørgen Kaaalstad

Utdannet ved Teaterhøgskolen (KHIO). Debuterte i 2007 som Romeo i *Romeo og Julie* på Hålogaland Teater. Har arbeidet ved Nationaltheatret (bl.a. Konstantin Trepjov i *Måken* og sist med forestillingen *Uten navn*), Riksteatret (Nick i *Hvem er redd for Virginia Woolf?*), Trøndelag Teater (Dr. Rank i *Et dukkehjem*) m.m. Er gjenganger på Kruttårnteatret i Stavern om somrene. Medvirket i en rekke filmer og TV-serier: bl.a. tittelrollen i *Fatso*, *Sønner*, *Vikingane*, *Lilyhammer*, *Størst av alt*, *Kampen for tilværelsen*. Gjester nå Oslo Nye for første gang.

Andreas Stoltenberg Granerud

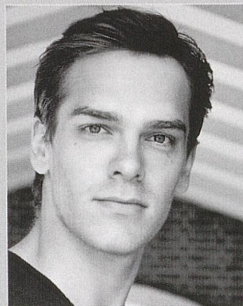
Utdannet ved Teaterhøgskolen i Oslo, KHIO (master i teater, 2010–15). Debuterte i *Natteknekkeren* ved Trøndelag Teater, hvor han var ansatt fra 2015–17. Ble Heddapris-nominert for tittelrollen i Erlend Loes *Doppler*. Har spilt Assessor Brack i *Hedda Gabler*, Nick i *Hvem er redd for Virginia Woolf?*, Hjalmar Ekdal i *Vildanden* og medvirket i *Brødrene Karamasov*, *Karlsson på taket* og *Robin Hood - Rai Rai i Sherwoods skogen*. Er ansatt ved Oslo Nye hvor han har medvirket i *Snøfall*, spilt *Woof* i *Hair* og Fritz Bergstrøm i *Den spanske flue*.

Thomas Bipin Olsen

Utdannet ved Det Multinorske, skuespiller-utdanningen ved Det Norske Teatret. Debuterte i *Brørne Løvehjarte* på Det Norske Teatret i 2014. Har medvirket i *Halve kongeriket*, *Eg ringer mine brøer*, [*Tilnærma lik*] og *Vår vesle*, og *Som du vil ha det* (Thesbiteateret), Heddanominerte *Eg ringer mine brøer* (Hordaland Teater), *Invasjon og Fysikarane* (Sogn og Fjordane Teater). Gjester nå Oslo Nye for første gang.

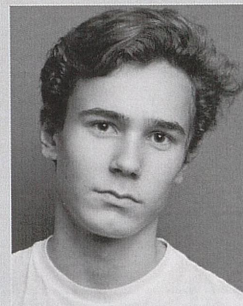
Kim Helge Strømmen

Utdannet ved britiske Guildford School of Acting (2010-13). Turnert med *Singin' in the Rain* i Storbritannia og Japan. Medvirket i bl.a. *Doktor Faustus* (CreationOslo), *Like for like* (Akershus Teater), *Det er jul, det er jul* (Oslo Familieteater), *Ein Medtsåmmårnattsdrøm* (Teater Framdrift) og turnert med Teater Joker. Film og TV: bl.a. NRKs *Jenter*, diverse kortfilmer. Tidligere gjestet Oslo Nye i *Hair*.

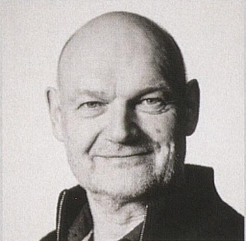
Solveig Andsnæs

Utdannet ved Høgskolen i Stavanger. Arbeidet som sanger/skuespiller på en rekke scener. Oppsetninger i utvalg: tittelrollen *Evita* (Lørenskog Hus), *Cabaret* og *Chicago* (Trøndelag Teater), *Annette* i *Blodig alvor* (Haugesund Teater), *Anita* i *West Side Story*, *Madame Thenardier* i *Les Misérables* og forteller i *Terje Vigen* (Agder Teater), tittelrollen *Donna Bacalao* (Operaen i Kristiansund), *Mary Poppins/ De tre musketerer/ Buddy Holly* (Folketeateret), *Demeter* i *Cats* (Thalia Teater). Fra 2017 ansatt i Skuespiller- og danseralliansen. Tidligere gjestet Oslo Nye i bl.a. *Hair* og *Cabaret*.

Tarjei Sandvik Moe

Utdannet fra dramalinjen ved Hartvig Nissen videregående skole i Oslo (2015-18). Kjent fra rollen som Isak i NRKs prisvinnende suksesserie *Skam* (2015-17). Ble for rollen nominert til Gullruten – Beste mannlige skuespiller. Har bl.a. spilt *Doody* i *Grease* (Chateau Neuf) og medvirket i tre oppsetninger med Antiteateret; bl.a. *Det går bra* som vant Natt og Dags Årets scenekunst og Heddanominerte *Nyanser av gris*. Spilte hovedrolle i spillefilmen *En affære* med Andrea Bræin Hovig. Gjestet Oslo Nye i høst som Håkon i *Snøfall*.

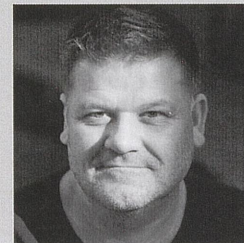

Kim Bjarke, regi

Teatersjef og regissør. Tiltrådte som teatersjef for Oslo Nye Teater 1. januar 2014. Regiutdannet ved Statens teaterskole, København. Har vært kunstnerisk leder for Nørrebro Teater i København og hatt et virke som kunstnerisk rådgiver ved diverse institusjonsteatre gjennom 20 år; bl.a. ved Den Nationale Scene og Det Kongelige Teater i København. Har instruert mer enn 100 teateroppsetninger i Skandinavia, deriblant *Hvem er redd for Virginia Woolf?* ved Oslo Nye.

Olav Myrtvedt, scenografi og kostymer

Utdannet scenograf ved Danmarks Designskole. Har arbeidet som scenograf og kostymedesigner siden 1995, ved bl.a. Nationaltheatret, Det Norske Teatret, Den Nationale Scene, Rogaland Teater, Stockholms Stadsteater, GöteborgsOperan, Malmö Opera, Aarhus teater. Er tildelt den danske Reumert-prisen for scenografien til *Hellig3kongersaften* på Aalborg Teater 2011, samt Heddaprisen 2016 for Beste scenografi/kostymedesign på *Vår ære/Vår makt* (Den Nationale Scene). Gjestet Oslo Nye sist med scenografi og kostymer til *Vepsen*.

Norunn Standal, lysdesign

Utdannet ved Dramatiske Institutet, Stockholm (BA lysdesign). Vært ansvarlig for lysdesign ved en rekke nordiske scener. Oppsetninger i utvalg: *Kunsten å spørre*, *Revolusjon*, *Kaos er nabo til Gud*, *Borkman* og *La deg være* (Nationaltheatret), *Antigone* (Det Norske Teatret), *Hedda Gabler* (Kilden Teater), *Barnet* (Dramaten) m.m. Arbeidet i det frie scenekunstheltet med kompanier som bl.a. Hege Haagenrud, Rebekka/Huy, Klassikere for Kids. Fikk Heddaprisen for Beste audiovisuelle design (lysdesign) for *Antigone* på Det Norske Teatret i 2018, sammen med bl.a. Alf Lund Godbolt (komposisjon). Tidligere gjestet oss med lysdesign for *Snøhvit*.

Alf Lund Godbolt, lyddesign og komponist

Komponist, musikkprodusent og musiker. Utdannet ved avdeling for rytmisk musikk ved UiA.

Komponert/arrangert/produsert musikk for symfoniorkestre, film, show og artister, som bl.a. Aurora og Sigrid. Har arbeidet med musikk/lyddesign til oppsetninger på Det Norske Teatret, Teatret Vårt, Trøndelag Teater, Aalborg Teater mfl. Fikk Heddaprisen for Beste audiovisuelle design (komposisjon) for *Antigone* på Det Norske Teatret i 2018, sammen med bl.a. lysdesigner Norunn Standal. Gjester nå Oslo Nye for første gang.

Birgit Haugå, maskeansvarlig

Utdannet frisør og parykkmaker, og i pedagogikk. Har siden 1980 hatt en rekke oppdrag som maskeansvarlig ved teatre og utdanningsinstitusjoner: bl.a. Nationaltheatret (*Vildanden*, *Vente på Godot*, *Spansk stykke*, *Verdiløse menn* mfl.), Riksteatret, Teater Ibsen (*Forsøk på å beskrive det ugjennomtrengelige*), Teatret Vårt (*Presidentinnen*, *Enron*), Hålogaland Teater (*Les Misérables* mfl.) og KHiO (opera, teater, dans).

Ansatt ved Oslo Nye hvor hun har vært maskeansvarlig for bl.a. *Rettsstridig forføyning*, *Den glade enke*, *Vrede*, *Diktatorfruer*, *Trassalderen*, *Blind hevn*, *Karius og Baktus*.

DE URØRLIGE

Spilles t.o.m. 20. mars
Centralteatret

SOMMEREN UTEN MENN

Norgespremiere 10. april
Hovedscenen

MIN BRILJANTE VENNINNE

Norgespremiere 5. september
Hovedscenen

MARJORIE PRIME

Norgespremiere 29. august
Trikkestallen

SNØFALL

Sesongpremiere 14. november 2019
Hovedscenen

ALBERT ÅBERG GIR SEG ALDRI

Nypremiere 11. april
Trikkestallen

KARI-ANN - ÆRLIG FORTALT

Urpremiere 7. februar
Teaterkjeller'n

WHAT IS LOVE

Urpremiere 11. september
Centralteatret

MIO, MIN MIO

Spilles 5.-16. juni
Gjestespill, Trikkestallen

SAMPRODUKSJONER:

JACOBSEN, VÆRSÅGOD!

Ekstraforestillinger april og mai
Samproduksjon, Centralteatret

2010 - LOLLYWOD. STATSTEATRET

Urpremiere 6. april
Samproduksjon, Centralteatret

INGENTING

Norgespremiere 1. mars
Samproduksjon, Trikkestallen

#TICKETS10070000

TIBERSTAUTEATRET

ET SULTENT BARN SMILER IKKE

Barn smiler når de har det bra, men mange i Zimbabwe sulter. Sabona serverer 300.000 skolemåltider hvert år, noe som sikrer oppmøte og smil. Det er så lite som skal til.

HJELP OSS Å SPRE GLEDEN!

 VIPPS ET VALGFRITT BELØP TIL #13214

100,-

Gi ett barn et daglig varmt måltid i en hel måned!

Send "sabona" til:

2240

WWW.SABONA.NO

BLI MED- BILLETTEN KR. 50,-

Nå gir vi alle mulighet til å gå på teater via
vårt inkluderingsprosjekt.
Les mer: www.oslonye.no

BLI MED BILLETTEN®

Bli medlem! VENNER AV OSLO NYE TEATER

Som venn av Oslo Nye Teater får du to billetter til
hver oppsetning til rabattert pris, eksklusive møter
med regissører og skuespillere, omvisninger på våre
scener, teaterturer m.m.

Pris kr 400,-

Kontakt Elisabeth Vatne-Lund
e.vatnelund@gmail.com • Mobil: 46923158

VENNEFORENING

Billetter:
22 34 86 80
www.oslonye.no
ticketmaster.no/ 815 33 133

Oslo Nye Hovedscenen
Rosenkrantzgt. 10

Oslo Nye Centralteatret
Akersgt. 38

Oslo Nye Trikkestallen
Torshovgt. 33

Oslo Nye Teaterkjeller'n
Akersgt. 38

www.oslonye.no

Følg Oslo Nye Teater på:

